

DRIE RINGENLEZING

12-1-2019, Brunssum, Pelgrimskerk

Dames en heren,

Dank voor de eervolle uitnodiging om voor u te mogen spreken. Ben toch wel een beetje nerveus om voor een vreemd gezelschap te spreken over persoonlijke zaken als mijn geloof, mijn inspiratie, mijn twijfels en de daarop gebaseerde activiteiten, zowel de goede als de minder goede kanten daarvan. Bij de voorbereiding voelde het al een beetje als het jezelf bloot geven.

Nu is spreken voor gezelschappen op zichzelf voor mij niks nieuws, en meestal weet ik mij achter mijn pak en mijn snor redelijk te verschuilen, maar het zo persoonlijke onderwerp zou er voor kunnen zorgen dat ik wat buiten mijn comfortzone raak oftewel 'buiten de boot val', maar daarmee wellicht tegelijk wel uw jaarthema 'buiten de boot vallen' bevestig, wie weet.

Want ik ben eigenlijk een gewone, vrij conventionele, rooms katholieke man, opgegroeid in de monocultuur van de traditionele Limburgse katholieke zuil, waar geloof, misdienaar zijn enzovoort een volstrekt normale way-of-life was. En u weet: dan ben je niet gewend om over zaken als persoonlijk geloof naar buiten toe te getuigen.

Inmiddels durf ik wat meer, en dus durf ik de uitdaging van hedenmiddag ook aan. En als het u tegenvalt dan zult u dat mij uiteindelijk wel vergeven: want zo'n geloof heb ik ook.

Ja, ik heb een geloof !

En ja: ik ben van de katholieke kant.

Zo'n 'mainstream' Roomse jongen voor wie het geloof veel betekent.

Als drijfveer, richtsnoer en als klankbord.

Het heeft me gebracht tot waar ik vandaag sta.

Niet alleen letterlijk hier waar ik nu deze drie ringen lezing mag houden, in een kerk, voor een gezelschap dat zich rond een centrum voor spiritualiteit en zingeving verzamelt. maar ook in een ambt dat ik vervul. Alhoewel: een keer op een echte kansel staan, is een traktatie, ook voor een gouverneur. Al zeggen mensen in mijn omgeving vaak dat ik prekerig overkom, dit is toch wel bijzonder. En om een kwartier niet tegengesproken te worden, is voor een politicus tegenwoordig een ware zegen!

Ik vermoed dat ik hier niet sta als amateur-historicus (wat mijn opleiding is), noch als beschermheer van de Bond van Carnavalsverenigingen in Limburg (wat één van mijn ruim 25 erefuncties is, in deze tijd zelfs één van de belangrijkste), maar in eerste instantie als mezelf en als gouverneur. Een mens heeft meerdere identiteiten, maar is maar één persoon, en dus spreek ik tot u in alle complexiteit.

Dames en heren,

Het ambt van gouverneur dank ik voor een deel aan een langjarige politieke loopbaan. Een loopbaan waarvoor de kiem al werd gelegd in 1975. Toen ik als zestienjarig jochie de speech van de – ruim 3 jaar geleden overleden - Willem Aantjes hoorde. De speech waarin hij als een van de *founding fathers* van het CDA een hartstochtelijk pleidooi hield voor het evangelie als hét referentiekader voor politiek handelen. Waarbij hij zijn gehoor opriep Mattheus 25 er nog eens op na te lezen. Hoe concreet luidde dan wel niet de opdracht om:

“hongerigen te voeden,
dorstigen te laven,
vreemdelingen onderdak te geven,
naakten te kleden,
zieken te verzorgen en
gevangenen te bezoeken....”

De werken van barmhartigheid dus als ‘raison d’être’ van een door geloof geïnspireerd politicus.

Deze speech – die later de geschiedenis zou ingaan als de Bergrede van Aantjes – was voor mij dé reden om mij anderhalf jaar later aan te sluiten bij diens politieke stroming. Want daar zag ik als 17 jarige een mooie uitdaging in: politiek bedrijven met een passie voor barmhartigheid.

Dat was toen – in 1977 – zo en dat is 42 jaar later, in 2019 nog steeds zo. En is in die tussentijd ook nooit veranderd. Het geloof in het algemeen, en de barmhartigheid als kernpunt, als baken voor politiek denken en handelen. Ook in mijn ambt als gouverneur.

Een ambt waarmee ik overigens boven de partij-politiek sta. Ik ben immers gouverneur van alle Limburgers; en wees gerust: niet alleen van de katholieke Limburgers; maar van iedereen wie hier geboren of later geland is. Dus ook gouverneur van protestanten, joden, moslims, hindoe's, gelovigen, dan wel atheïsten of agnosten....

Ik voel me overigens een zeer bevoorrecht en dankbaar mens dat ik dit ambt mag vervullen. Zeker omdat dit ambt gaandeweg aanvoelt als een roeping. Een roeping om te verbinden. En verbinden is voor mij geen modewoord, geen clichébegrip binnen modern leiderschap. Verbinden is een waardevolle opdracht, omdat ik overtuigd ben dat mensen, hoe individueel ook gekend door God, pas in relatie tot medemensen tot ontplooiing en geluk kunnen komen. Ik kom daar straks op terug. Een waardevolle opdracht, ook in deze regio.

Al is Limburg van oudsher een provincie waarin mensen zich meer dan gemiddeld met elkaar verbonden voelen. Misschien wel omdat we altijd zo'n buitenbeentje zijn geweest, met onze aparte ligging, aparte historie en apart geluid.

Maar toch, toch blijft er nog genoeg werk aan de winkel. Zeker om te verbinden wat en wie nog verbonden moet worden. Zeker in deze verwarrende tijd. Én om te zorgen dat iedereen kan blijven meetellen;

óók die mensen voor wie het lastig is om deel te nemen. Deel te nemen aan wat we de participatiemaatschappij noemen. Ieder mens is immers van waarde; ieder mens telt alleen al mee door er te zijn.

En hoeveel mensen voelen zich 'niet gekend', voelen dat hun 'zijn' niet wordt opgemerkt, of niet wordt gewaardeerd.

Maar om mensen te verbinden moet je ze wel leren kennen. Als bestuurder, Gouverneur van een prachtige provincie, ga ik voor het merendeel om met geslaagde mensen. En hoewel in elk huis wel een kruis is, merk ik daar doorgaans in mijn ambt rechtstreeks weinig van.

Ik werk samen met goedbetaalde ambtenaren, ik vergader met gemeentebestuurders, bestuurders van onderwijsinstellingen, CEO's van bedrijven, die het allemaal gemaakt hebben. Ik reik prijzen uit, plaats succesvolle burgers op een voetstuk, bemoedig participerende buurtbewoners die een mooi project hebben gedraaid, spreek geïnspireerde mensen toe die geld genoeg hebben om bij wijze van spreken net als ik 26 x in één seizoen asperges te eten (overigens staat de teller in deze herfst en winter op 13 x wild).

Mijn comfortzone bestaat dus uit een grote groep van modale of boven-modale, meestal witte Nederlanders. Mensen die in de gelegenheid waren hun talenten en kansen te benutten. Niet bepaald een groep kwetsbaren, zou je zeggen. Niet veel mensen die weinig beschermd zijn tegen beschadiging, laat staan beschadigd zijn.

En toch zijn kwetsbare mensen wel heel vaak het onderwerp van ons politiek en bestuurlijk handelen. We proberen immers werkgelegenheid te creëren voor mensen zonder baan, gezondheid te bevorderen voor mensen met een ziekte, armoede te bestrijden, de schuldenproblematiek te verminderen, de sociale zekerheid te bestendigen, een veilige omgeving voor kinderen te borgen, oude mensen een gelukkige oude dag te bezorgen, eenzaamheid te bestrijden. Veel van mijn werk beslaat dus mensen buiten mijn comfortzone, de groep kwetsbare mensen, voornamelijk als lijdend voorwerp.

Maar is dat jezelf met die groep verbinden? Of prikkelender is dat ook hetzelfde als het beoefenen van barmhartigheid?

In mijn politieke loopbaan was ik ooit, vanaf 1994, wethouder van Sociale en Economische Zaken. Ik combineerde aandacht voor de glamourkant van de economie met aandacht voor de schaduwkant, zeg maar de mensen in de bijstand, zonder werk. Wekelijks hield ik spreekuur, waar 90% van de bezoekers uitkeringsgerechtigd en/of gehandicapt was. Rechtstreeks contact met de doelgroep. Maar is dat hetzelfde als je met de doelgroep kunnen vereenzelvigen? Verbinding aangaan?

In diezelfde negentiger jaren ging ik vrijwilligerswerk doen als brancardier in Lourdes; ik doe dat overigens nog steeds een week per jaar. Hoewel de term kwetsbaar op veel van de oudere en zieke pelgrims zeker van toepassing is, valt mij dan ook de kracht van de kwetsbare mens op. De scheidslijn tussen helpende en geholpene is in Lourdes flinterdun. Ik voel tijdens die bedevaarten veel sterker de wederkerigheid van barmhartigheid, de gelijkwaardigheid tussen helper en geholpene. Op bedevaart heb ik het gevoel dat er wel verbinding tot stand komt, misschien wel juist dóór die wederkerigheid.

In 2014 vroeg ik aan de diaconaal werker van ons bisdom of hij een programma kon samenstellen voor een 10-daagse maatschappelijke stage. Ik voel mij immers ook de Gouverneur van de Limburgers die het niet getroffen hebben, en wil die leren kennen. Waar zijn die mensen, wat doen ze, welk perspectief hebben ze, wat willen ze? Het werd een uiterst interessante ervaring. Van taalles aan vluchtelingen, een emmer aardappelen schillen in een inloophuis, vuilniszakken met kleren sorteren voor het Leger des Heils, koken bij Resto van Harte, afwassen met allochtone moeders, de stoep vegen met jonge TBS'ers, helpen in de soepbus voor verslaafden, dat soort werk dus, veelal incognito. Want zoveel alcoholverslaafden of allochtonen wie die man met die snor was zijn er in Limburg niet. O ja, en koffie drinken, veel praten, koffie drinken, weer praten, en weer veel koffie drinken. Ontmoetingen die mij, misschien wel juist omdat ik verborgen achter een snor was, meer op gelijke hoogte brachten.

Ik ben daardoor steeds meer gaan geloven in de kracht van wederkerigheid van barmhartigheid. Wederkerigheid is immers ook het kenmerk van de verbinding.

Barmhartigheid, het hebben van een warm hart, compassie, het is een universeel begrip.

Een universeel begrip dat immers aan de basis ligt van alle godsdiensten en levensbeschouwingen, gebaseerd op het aloude:

“Wat u niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.”

Een gulden leefregel die bovendien net zo goed niet-gelovigen aanspreekt.

Net zoals je niet gelovig hoeft te zijn om inspiratie te vinden in de werken van barmhartigheid. En daar ook naar te handelen.

Want uiteindelijk gaat het natuurlijk om dat handelen.

Om het verrichten van die daden – die barmhartige daden – die zoveel belangrijker zijn dan woorden.

Zoals ook Jakobus schreef in zijn brief (2; 14):

“Broeders en zusters, wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar?”

Dames en heren,

Hoe wrang is dat we in deze – zoals ik net al zei – verwarrende tijd, nu ook een andere kant ervaren.

Een pijnlijk andere kant van gelovigen die letterlijk erg hard handelen uit naam van hun geloof. Alles behalve zachtmoedig zijn.

Die hun geloof juist hebben ontdaan van elke vorm van compassie.

Waar barmhartigheid plaats heeft moeten maken voor haat...

Wij zijn niet gewend aan deze wreedheid.

Wreedheid die nu ook erg dichtbij komt:

Onbegrijpelijke aanslagen op onschuldigen in een Russisch vliegtuig, in Beiroet, in Parijs, in Berlijn...

Oorlogsgeweld in Midden Oosten en Azië, mede op basis van geloofsverschillen.

Het raakt ons midden in ons hart...

En bij velen slaat nu ook de angst om datzelfde hart...

Natuurlijk ben ook ik geschokt, maar het is juist mijn geloof dat mij weerhoudt mij te laten regeren door angst. Omdat mijn geloof mij ook hoop geeft. Geloof dat hoop geeft en tot liefde oproept.

Dat is geenszins naïef, en allesbehalve soft. Het is geenszins een blind optimisme.

Maar natuurlijk maak ik me ook zorgen...

Zorgen om het verlies van nuance in snel geroepen gesimplificeerde spierballentaal...

Zorgen om een disbalans tussen vrijheid en veiligheid

Zorgen om een groeiend wantrouwen naar elkaar toe...

En puzzel ik natuurlijk ook over hoe te reageren op Nashvill-verklaring, waar vrijheid van geloof en meningsuiting in spanning komen te staan met vrijheid van het kunnen beleven van je eigen geaardheid.

Maar laat ik het voorgaande in een wat breder kader of hanteerbaarder sjabloon plaatsen. Ja, geloof is een inspiratie, Bijbelteksten als Matheus 25 of de brief van Jacobus zijn daarin voor mij populaire passages. Maar ik kan het ook uitleggen door te stellen dat ik mijn inspiratie voor politiek, bestuurlijk, maatschappelijk handelen haal uit het Katholiek Sociaal Denken. Het KSD.

Waarschijnlijk is dit begrip KSD voor u gesneden koek, maar een heel, uiterst korte toelichting is wellicht toch nuttig. We onderscheiden in het KSD vier grondbeginselen: Bonum Commune, Subsidiariteit, Solidariteit en Menselijke Waardigheid.

Bonum Commune wil zeggen dat het KSD in alle sociale omstandigheden het goede samenleven wil versterken en waarderen. Een goede samenleving omvat iedereen, niemand loopt verloren. Persoon en gemeenschap zijn nauw op elkaar betrokken, en komen in elkaars verlengde tot bloei. Praktische voorwaarden kunnen zaken als voeding, huisvesting, werk en onderwijs betreffen. Maar ook abstractere voorwaarden als gewetensvrijheid, recht op organisatie vallen hieronder.

Subsidiariteit is meer een ordeningsprincipe. Verantwoordelijkheden moet je in een samenleving zo laag mogelijk neerleggen. Wat mensen zelf kunnen doen, moet hen niet door maatschappelijke instanties uit handen genomen worden. In een goede gemeenschap is ieders positie waardevol om het grotere geheel tot bloei te brengen. Het KSD gaat uit van de gedachte dat elke mens van nature sociaal is en dus vrijwillig met anderen een gemeenschap vormt, relaties aangaat. Het is niet aan de overheid om mensen te dwingen sociaal te zijn.

Solidariteit is verbonden met het begrip gave. Het leven is ons gegeven, we zijn geschapen naar het evenbeeld van God, en dus fundamenteel relationele wezens. Mensen kunnen alleen tot bloei komen dmv sociale verbanden. Mensen kunnen pas gelukkig zijn als zij in een goede gemeenschap met anderen leven, een gemeenschap waarin zij worden gezien en gewaardeerd.

En Menselijke Waardigheid is binnen het KSD het beginsel dat de mens wordt gezien als bron en grondslag van de samenleving. Ieder mens is afzonderlijk van belang, en mag niet uit het oog verloren worden, ook niet als het gaat om het bloei van een groter geheel. Mensen mogen in het KSD niet gezien worden als louter uitvoerders van plannen van anderen, maar zij zijn zelf plannenmakers, bouwers aan een samenleving, aan het goede leven voor allen.

Dat KSD is een prachtige inspiratiebron. Het kreeg bekendheid door de pauselijke encycliek *Rerum Novarum*, nu bijna 130 jaar geleden. Mensen als Schaepman, Ariëns en Poels probeerden het KSD, steeds in de context van hun tijd, in praktisch handelen om te zetten.

Want als ik zeg dat KSD mij inspireert, dan betekent dat ook iets voor mij als overheidsdienaar. Van welk mensbeeld ga ik uit. Uit de ervaringen in Lourdes of mijn maatschappelijke stages groeit het besef dat ik zelf letterlijk morgen al aan de kwetsbare kant van de samenleving kan komen te staan. Een event, ongeluk, ziekte, scheiding, overlijden van een dierbare, het kan mij pijlsnel in een situatie van afhankelijkheid brengen.

Het besef dat wij allen ooit tot de kwetsbare mensen kunnen behoren, dan wel daar vandaag al toe behoren, doet mij als bestuurder nadenken over de consequenties van dat besef. Een overheid die van deze veronderstelling (dus dat iedereen kwetsbaar is) uitgaat spreekt als vanzelf anders over participatie, over zelfredzaamheid, over eigen verantwoordelijkheid. Ook een overheid kan erbarmen tonen.

De overheid gaat er echter als vanzelf vanuit dat elke burger een assertieve zelfredzame mondige persoon is. Hij of zij is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor geluk, gezondheid en inkomen, en kan zich in principe zelf redden. Door enorm te hameren op eigen kracht en zelfredzaamheid, en participatie, diskwalificeer je – onbedoeld neem ik aan – degene die dat minder kunnen of zijn.

De praktijk is immers echt anders. Bijvoorbeeld: de Nationale Ombudsman komt op voor alle mensen die geen internetverbinding hebben en toch belasting moeten aangeven. Een overheid die uitgaat van het feit dat er ook kwetsbare mensen zijn, verstoken van internet, volstreekte digibeet, die overheid zou gezorgd hebben dat de Ombudsman een dergelijk verwijt niet hoefde te maken.

De overheid eist van ons allen dat we participeren. We moeten actief zijn, activiteit ontplooien. En als je langs de kant staat, door wat voor reden dan ook, ontmoet je minder waardering. Zo vraagt een gemeente een tegenprestatie van mensen in de bijstand, en dat moet dan meer inhouden dan het zijn van een goede moeder, of van een goede dochter voor je zieke ouders. En als je dat allemaal niet kunt, bijvoorbeeld door een zeer hoge leeftijd of het hebben van een beperking, ga je je onwillekeurig schuldig voelen. Niet de mens zelf telt, maar wat hij doet, lijkt het. De inactieve burger voelt zich nauwelijks opgemerkt, voelt zich minder.

Maar een overheid die uitgaat van het feit dat er kwetsbare mensen zijn, waardeert uiteraard inzet en zorg voor anderen, maar diskwalificeert de kwetsbare mens niet. En die overheid zou niet moeten toelaten dat dit type ongelijkheid tussen actieve mensen met mogelijkheden en talenten enerzijds, en

inactieve, of tijdelijk minder actieve mensen anderzijds, ontstaat; beide categorieën zijn immers lid van dezelfde samenleving. Zo'n overheid past bij een barmhartige samenleving.

Paus Franciscus zegt hierover in *Laudato Si'*, en ik citeer: "...wij zouden vooral verontwaardigd moeten zijn over de geweldige ongelijkheid die er onder ons mensen bestaat, omdat wij blijven tolereren dat sommigen zich waardiger dan anderen beschouwen. (...) Wij blijven in feite toestaan dat sommigen zich meer dan anderen voelen, alsof ze met grotere rechten geboren zijn.

En een ander citaat: "Het algemeen welzijn veronderstelt het respect voor de menselijke persoon als zodanig, met fundamentele en onvervreembare rechten die gericht zijn op zijn integrale ontwikkeling".

De Paus spreekt hier ons allemaal afzonderlijk en persoonlijk aan. Je kunt je niet verschuilen achter het begrip 'overheid'. Wij zijn allen immers die overheid. De Paus verbindt de grote mondiale vraagstukken en uitdagingen aan de kwaliteit van de samenleving op het kleinste niveau. De relatie van mens tot mens. De grote integraliteit binnen *Laudato Si'* is reden tot hoop en optimisme. Immers elke mens kan daarmee bijdragen aan een betere wereld, en draagt er al aan bij, door er gewoonweg te zijn. Dat past prima in het relationeel mensbeeld dat ook het DNA is van het Katholiek Sociaal Denken.

In mijn werk als Gouverneur probeer ik het KSD te implementeren door – sorry voor het modewoord – te verbinden. Door mensen in deze provincie zich thuis te laten voelen, te laten voelen dat iedereen erbij hoort. Maar ook door duidelijk te maken aan iedereen dat verbinden geen werkwoord voor overheidsdienaren alleen is, maar een opdracht voor ons allen. Verbinden vraagt immers twee zijden, vraagt wederkerigheid.

Een deel van mijn functie is de zogenaamde boegbeeldfunctie, waarmee ik geacht wordt alle inwoners te representeren, namens allen taken uit te voeren. Dus niet alleen verbindend bezig zijn (verbinden als werkwoord), maar ook in persoon de

verbondenheid representeren (het ambt als verbindend symbool).

Als ik bij wijze van voorbeeld elk jaar in mei in Margraten (Amerikaans Kerkhof) een krans mag leggen op Memorial Day, doe ik dat niet als persoon, iemand die het leuk vindt om met 33 graden Celsius in een donker pak anderhalf uur op een schaduwloos kerkhof smeltend door te brengen, maar omdat ik daar de gevoelens van respect van en namens alle Limburgers jegens onze bevrijders tot uitdrukking breng. U hoeft overigens geen medelijden met mij te hebben, want ik doe mijn werk met heel veel plezier, wordt uitstekend ervoor betaald, en ik heb voldoende schone reserve hemden in de kast hangen om de dag erna weer gesoigneerd een gesprek elders aan te kunnen gaan.

Het leggen van verbindingen kost tijd. En om eerlijk te zijn: de snelheid van ontwikkelingen in de samenleving gaat ook steeds sneller. Een steeds grotere groep mensen heeft het idee dat men niet mee kan komen met de snelheid van de ontwikkelingen in de samenleving. Ik merkte in de projecten die ik bezocht, dat mensen in een problematische situatie ook daadwerkelijk de aansluiting met de steeds versnellende samenleving kwijt zijn. Geen aansluiting op internet, digibetisme, verstoken blijven van nieuws, niet aanwezig op social media: het leidt tot het gevoel dat de trein van de samenleving zonder hun is vertrokken en niet meer is in te halen.

De jachtige samenleving maakt dan ook slachtoffers. Stress is welvaartsziekte nummer 1, behoefte aan onthaasting, retraite, sabbaticals neemt toe, maar het is niet iedereen gegeven die rust te pakken. Stilteplekken zijn populair, en vragen over zingeving mogen weer gesteld worden. In de sociale projecten, inloophuizen en andere laagdrempelige voorzieningen wordt veel koffie gedronken, in een rustig tempo samen gekookt en gegeten. Er wordt tijd voor elkaar ingeruimd. En de persoonlijke verbondenheid uit zich in persoonlijke contacten, maatjes- en buddy activiteiten, samen de stad in, samen de tijd nemen. Tijd is met andere woorden een sleutelbegrip in vele projecten. En het tempo van de meeste projecten is rustig. Dat

doet vaak weldadig aan, mensen komen daadwerkelijk tot rust. De kritische vraag kan zijn of er na de fase van rust de accu zodanig is opgeladen dat men weer de snelle maatschappij in kan, of dat men moet accepteren dat er samenlevingen van meerdere snelheden bestaan.

Als ik eerder betoogde dat een samenleving van zelfredzamen een mythe is, en het samenlevingsmodel dat daarop gebaseerd is mensen die minder organisatievermogen hebben diskwalificeert, dan kan ik nu ook betogen dat een samenleving waarin iedereen de gemiddelde snelheid van ontwikkeling kan bijhouden een mythe is, en dat dus een overheid die blijft aandringen op participeren in ontwikkeling van iedereen, mensen die dat tijdelijk of langer niet kunnen, diskwalificeert.

Wat betekent dat voor mij, als overheidsfunctionaris? Lukt het mij voldoende om verschil te maken, om weg te blijven van teveel gelijkheidsdenken. Om de mens boven het systeem te plaatsen; om particulier initiatief en maatschappelijke verbanden voldoende te waarderen; om vragen naar zingeving bij overheidshandelen te stellen?

Het antwoord is natuurlijk: nooit voldoende. Maar ik doe er desondanks veel aan om mij in die gewenste houding te bekwamen. Inspiratie vind ik daarbij bij het geloof, of om het concreter te maken: bij de producten van dat geloof, datgene dat vanuit inspiratie in de samenleving tot stand wordt gebracht.

Ik ben bijvoorbeeld voorzitter van het Kansfonds, vroeger bekend als Skanfonds, en wellicht bij sommigen onder u nog als Stichting Katholieke Noden. Dit fonds, met het motto Geven om een Ander, richt zich op de steun aan projecten voor de meest kwetsbaren. Wij werken al 60 jaar vanuit de inspiratie van het Katholiek Sociaal Denken. Een andere inspiratiebron vormt de aandacht voor barmhartigheid van Paus Franciscus, waarnaar het Kansfonds een speciaal fonds heeft genoemd.

De campagne die het Kansfonds grotere bekendheid en wellicht ook sponsoren moet opleveren kent een mijns inziens bijzonder toepasselijke grondgedachte. Wij doen een appel op mensen

door ze te zeggen dat men het recht heeft om iets goeds te doen. Bijvoorbeeld: je hebt het recht om een dakloze te groeten. Daarin schuilt de keuze die ieder mens kan maken, of feitelijk dagelijks maakt als hij of zij een dakloze tegenkomt. Het recht om goed te doen plaatst het object van het goede werk ook vanzelf in een gelijkwaardige positie. Je hebt het recht om in een buurtrestaurant te gaan eten, om iets in een Emmaus-winkel te kopen, om met een ernstig zieke een dag naar buiten te gaan.

Ik zie gelukkig dagelijks mensen die keuze maken. Ook in Limburg. Ik zie honderden vrijwilligers (én professionals) zich met ziel en zaligheid inzetten voor hun naasten. Als mantelzorger, soms gewoon door present te zijn, vaak door inzet van handen en verstand.

Het is telkens een keuze om commitment aan te gaan, een band aan te gaan, verbondenheid te scheppen. De kracht van verbondenheid is dus geen kracht die over je heen komt, maar die gebaseerd is op je eigen keuze. Ook als de basisvaardigheden om te verbinden aanwezig zijn, blijft het steeds de keuze om die vaardigheden in te zetten.

Dames en heren,
Het heeft voor mij zin om regelmatig na te denken over mijn inspiratiebronnen, en dus is een uitnodiging als de uwe om hier te spreken altijd welkom.

Doen we in deze provincie genoeg aan een inclusieve samenleving, laten we echt niemand in de kou staan, hoe waarden we kwetsbaren, zorgen we voor een bonum commune, hebben we de juiste balans tussen persoonlijke verantwoordelijkheid en collectieve verantwoordelijkheid, dat soort vragen.

En voor mijzelf: kan ik van toegevoegde waarde zijn bij de beantwoording van die vragen. Kan ik ergens het verschil maken, zowel privé als in de rol van gouverneur?

Het antwoord is natuurlijk dat het nooit genoeg is, maar dat stemt mij niet droevig. Want als je gelovig bent, weet je dat

het werken aan een goede samenleving minstens zoveel heil schenkt als het bereiken daarvan. Of om de opdracht uit de brief van Jacobus te parafraseren: eigenlijk is die tekst één grote opdracht om aan de slag te gaan, ofwel zoals wij dat zeggen: aon de geng. Maak werk van je geloof: Jacobus heeft dat goed gezien!

ThB 12-1-2019